

Innst. O. nr. 43

(2001-2002)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om lov om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven)

Ot.prp. nr. 49 (2001-2002)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Kultur- og kirkedepartementet foreslår to endringer i kirkeloven. Det ene gjelder overføring av prestenes reiseutgifter til staten og oppheving av kommunenes lovfestede økonomiske ansvar for reiseutgiftene. Forslaget er en oppfølging av Innst. S. nr. 187 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 14 (2000-2001) Børs og katedral - om økonomien i Den norske kyrkja.

Det andre forslaget gjelder statlig overtakelse av utgiftene til prestenes boligtelefoner. Dette spørsmålet ble ikke behandlet i St.meld. nr. 14 (2000-2001). Departementet mener det er naturlig at staten har ansvaret også for disse utgiftene, og kan ikke se at det foreligger praktiske eller andre hensyn som tilsier fortsatt kommunalt ansvar. Utgiftene til kontor og kontorhold for prester kommer i en annen stilling og bør fortsatt behandles som tilsvarende utgifter for andre kirkelig tilsatte i menighetene.

Departementet tar sikte på å dekke utgiftene til reiser og boligtelefon for prestene som del av den statlige driftsbevilgningen til presteskapet (kap. 341) fra 1. januar 2003. Reiseutgiftene kan beregnes til 20 til 25 mill. kroner pr. år, boligtelefonen til 4 mill. kroner. Rammetilskuddet til kommunene reduseres tilsvarende. Det er forutsatt at staten ikke skal få merutgifter ved omleggingen, jf. Innst. S. nr. 187 (2000-2001).

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Høyre, Ine Marie Eriksen, Jan Olav Olsen, Åshild Karlstrøm Rundhaug og Søren Fredrik Voie, fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Eva M. Nielsen og Karita Bekkemellem Orheim, fra Fremskrittspartiet, Ursula Evje og Arne Sortevik, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jen-

sen og lederen Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Inger Møll, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, fra Venstre, Trine Skei Grande, og representanten Jan Simonsen, viser til kirkeloven § 15 som fastsetter kommunenes ansvar for prestenes reiseutgifter. St.meld. nr. 14 (2002-2001) Børs og katedral viser til at de økonomiske rammevilkårene for tjenestereiser mange steder kan ha stor betydning for omfanget av prestenes muligheter til å avvikle gudstjenester, andre kirkelige handlinger, hjemmebesøk m.m. Særlig i distriktene er reiseutgiftene en vesentlig del av kommunenes samlede utgifter til kirken. Både kommunen og fellesrådene har pekt på reiseutgifter som en begrensende faktor i forhold til kirkens mulighet til å gi et best mulig tilbud, spesielt i griskrendte strøk.

Komiteen viser til at det er biskopene og bispedømmerådene som i denne sammenheng er statlige forvaltningsorgan og at det av prinsipielle og styringsmessige årsaker er naturlig at staten overtar ansvaret for prestenes reiseutgifter.

Dette er i tråd med det finansielle ansvarsprinsipp - den som har ansvaret for en oppgave, skal også finansiere den - et prinsipp Stortinget normalt ønsker å gjennomføre. Komiteen ber departementet vurdere om dette påfører bispedømmekontorene merarbeid som kan få konsekvenser for bemanningen.

Komiteen mener omleggingen er riktig også sett i forhold til at staten pr. i dag dekker alle reiseutgifter for prestevikarer.

Komiteen slutter seg til proposisjonens forslag om at staten også skal dekke utgifter til prestenes boligtelefoner. De totale kostnadene for disse to omleggingene vil beløpe seg til 24-29 mill. kroner pr. år. Komiteen forutsetter at kommunenes rammetilskudd reduseres tilsvarende.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen viser til at saken omhandler forhold knyttet til prestenes ansettelsesforhold. Disse medlemmer peker på at prestene har et spesielt forhold knyttet til sitt ansettelsesforhold som få - om noen - andre yrkesgrupper har, nemlig boplikt.

Boplikten for prester betyr at prester gjennom et langt yrkesliv må leve i usikkerhet om noe så viktig og fundamentalt som eget bosted. Ordningen med boplikt har lang tradisjon og er bl.a. begrunnet med ønske om å sikre prester til utkantstrøk.

Etter det disse medlemmer kjenner til har man i vårt naboland Sverige lagt seg på en meget romslig praktisering av boplikten, med det resultatet at 70 pst. av prestene bor i eget hus. Likevel er prestedekningen i utkantstrøk langt bedre enn det vi finner i Norge.

Etter disse medlemmers syn er det derfor åpenbart at ordningen ikke virker etter den opprinnelige hensikten. Staten bruker mange penger på vedlikehold - samtidig som budsjettene mange steder ikke dekker de reelle vedlikeholdskostnadene. Boligene blir ofte en kasteball mellom kommune og kirke. Resultatet blir ofte bolig med dårlig standard.

Ikke minst er det etter disse medlemmers mening også god grunn til å stille spørsmål om et slikt inngrep i privatlivet i det hele tatt bør aksepteres i dagens samfunn. Boplikt med eventuelt fritak etter søknad er etter disse medlemmers mening ingen akseptabel ordning i et ansettelsesforhold.

Etter en samlet vurdering er det disse medlemmers oppfatning at ordningen med boplikt bør avvikles.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringer slik at presters boplikt opphører og at kommunen gis ansvar for å stille egnet bolig til disposisjon.»

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen:

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringer slik at presters boplikt opphører og at kommunen gis ansvar for å stille egnet bolig til disposisjon.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven)

I

I lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven) gjøres følgende endringer:

§ 14 første ledd bokstav f) oppheves.

§ 15 første ledd bokstav f) skal lyde:

f) utgifter til kontorhold for prester.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 23. april 2002

Rolf Reikvam

leder

Eva M. Nielsen

ordfører

Karita Bekkemellem Orheim

sekretær